

Лілія Компанієць

Теософські «переливи» ідеї реінкарнації, або на межі еволюції «Аватара»

У ході дослідницької розвідки проводиться осмислення ідеї реінкарнації в контексті теософських поглядів А. Безант. Встановлено, що тема перевтілення пронизує картину світу автора, вростає в тканинну структуру універсуму, виступає його атрибутом. У свідомості теософа пульсують смислові рівні терміна «реінкарнація» і, зокрема, два вектори його розгортання, епіцентром якого виступає людина у значенні божественних втілень і еволюції душі. Визначено, що вчення А. Безант продовжує в латентному вигляді західноєвропейську гілку розвитку ідеї реінкарнації, яка бере свій початок від давньоєгипетської цивілізації, Платона.

Ключові слова: реінкарнація, перевтілення, душа, ідея, смисли, еволюція, теософія.

Надійшла до редакції 13.11.2013 р.

УДК 342.7 (477)

© Лариса Владиченко
(Київ)**ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО СВОБОДУ СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ»:
УХВАЛЕННЯ ТА ІНОВАЦІЙНІ ПРИНЦИПИ**

Здійснено аналіз чинної редакції Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», котрий є базовим нормативно-правовим актом, що регулює відносини між державою та релігійними організаціями в Україні. Розглянуто відповідну законодавчу роботу Парламенту України щодо його прийняття. Надано компаративний аналіз його основних положень із актами радянського законодавства даної сфери.

Ключові слова: свобода совісті та віросповідання, законотворча та законодавча робота, державно-релігійні відносини, релігійні організації.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» було ухвалено в період демократичних державних перетворень, а саме після прийняття «Декларації про державний суверенітет України» (16 липня 1990 р.) та до проголошення «Акту незалежності України» (24 серпня 1991 р.).

Першопочатково даний нормативно-правовий акт мав назву – Закон Української РСР «Про свободу совісті та релігійні організації», який було прийнято 23 квітня 1991 р. Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки XII скликання. Зазначимо, що прийняття даного закону стало відповідним відображенням процесів у релігійному середовищі України. Актуальним у даному контексті постає питання щодо вивчення досвіду законотворчої діяльності у сфері державно-конфесійних відносин Верховної Ради Української РСР вищевказаного скликання напередодні прийняття незалежності України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розгляд даної проблеми. Зазначимо, що питанням аналізу чинного ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» присвячено чимало наукових публікацій. Зокрема, дослідженням даного питання займалися такі українські релігієзнавці та експерти в сфері державно-конфесійних відносин, як: В.Бондаренко, М.Васін, В.Докаш, О.Заєць, В.Єленський, В.Клімов, А.Колодний, Ю.Решетніков, О.Саган, Л.Филипович та інші. У більшості своїй в публікаціях зазначених науковців розкриваються сучасні проблеми законодавчого регулювання державно-конфесійних відносин України. Однак потрібно наголосити на тому, що в публікаціях з релігієзнавчої тематики мало висвітленими є питання щодо процедури ухвалення ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації», а також компаративний аналіз чинного закону з радянськими нормативно-правовими актами даної сфери.

Власне на розкритті даних питань зосереджена увага у даній статті.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні процесу прийняття базового Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та аналізу інноваційних правових норм у сфері відносин між державою і релігійними організаціями, відображених у вказаному нормативно-правовому акті. Для досягнення означеної мети необхідно виконати наступні **завдання**: дослідити парламентські законодавчі ініціативи 1991-го року щодо прийняття ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації»; здійснити компаративний аналіз правових норм чинного вищезазначеного закону з нормами права відповідних нормативно-правових актів радянської доби; визначити інноваційні принципи вміщені у ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» і з'ясувати запозичення з попередніх нормативно-правових актів даної сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження. До прийняття Закону Української РСР «Про свободу совісті та релігійні організації» відносини держави і релігійних організацій в УРСР регулювалися «Положенням про релігійні об'єднання в Україні» від 1 листопада 1979 р.

Необхідно відмітити, що наприкінці 80-х – на початку 90-х років чинне на той час, як республіканське, так і союзне законодавство у сфері державно-конфесійних відносин не влаштовувало релігійну спільноту та не відповідало реаліям того дня і, відповідно, потребувало оновлення.

У кінці 1990 та на початку 1991 р. законотворча робота ВР УРСР XII скликання у сфері державно-конфесійних відносин стосувалася проекту Закону УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації». Необхідно зазначити, що відповідний вплив на інноваційний процес щодо законодавства у сфері державно-конфесійних відносин в УРСР здійснили союзні зміни в даному контексті наприкінці 80-х роках. Безпосередньо в основу українського законопроекту було взято текст Закону СРСР «Про свободу совісті та релігійні організації» від 1 жовтня 1990 р.

Законопроект «Про свободу совісті та релігійні організації» було розглянуто ВР УРСР в двох читаннях, під час 27-ого та 28-ого засідань, які відбулися 21-22 березня та 39-ого, 40-ого засідань – 23 квітня 1991 р.

Перше читання законопроекту відбувалося 21 та 22 березня 1991 р. Початково законотворча робота над текстом проекту даного закону відбувалася у Раді у справах релігій при Раді Міністрів УРСР. Власне остаточний варіант проекту даного закону було розроблено у процесі законодавчої роботи ВР УРСР XII скликання.

Друге читання законопроекту відбувалося за розширеною процедурою. Голосування проходило постатейно. В результаті проведених парламентських слухань, вищевказаний законопроект було прийнято більшістю народних депутатів на 40-ому засіданні 3-ї сесії ВР УРСР XII скликання 23 квітня 1991 р. За прийняття законопроекту в цілому із 336 зареєстрованих в сесійній залі народних депутатів проголосувало 290 осіб.

З прийняттям «Акту незалежності України» 24 серпня 1991 р. відбулося «створення самостійної української держави – України» [4], тому в подальшому в державі відбувається приведення як адміністративного апарату, так і законодавчої бази до нових реалій політичного устрою. Таким чином Закон УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації» отримав назву Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Від часу прийняття закону (квітень 1991 р.) до початку 2014 р. до нього одинадцять раз було внесено, відповідними нормативно-правовими актами, певні зміни та доповнення, а саме у 1992 р., 1993 р., 1995 р., 1996 р., 2003 р., 2009 р., 2012 р., 2014 р. Охарактеризуємо безпосередньо текст вказаного закону, акцентуючи увагу на принципово нових законодавчих положеннях (в порівнянні із радянськими) для релігійних організацій.

Структура чинного ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» включає тридцять дві статті, які вміщено у шість розділів. Однак фактично в структурі чинного закону діє тридцять одна стаття, оскільки статтю 27 було виключено на підставі внесених змін відповідним нормативно-правовим актом від 16 січня 2003 р. В даній статті закону йшлося про трудові правовідносини громадян на підприємствах і в закладах релігійних організацій. Зокрема, основні ідеї вказаної статті було об'єднано із текстом статті 26 чинної редакції закону.

Зазначимо, що попередній радянський нормативно-правовий акт – Положення «Про релігійні об'єднання в Україні», який регулював відносини між державою та релігійними організаціями, в своїй структурі нараховував 53 статті (фактично 51), які були об'єднані у чотири розділи.

Якщо порівняти зазначені структури вказаних вище нормативно-правових актів, то можна побачити, що чинний ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» містить у собі меншу кількість статей, однак більшу кількість розділів. Якщо звернутися до обсягу тексту статей, то у переважній більшості вони набагато інформативніші, ніж у Положенні «Про релігійні об'єднання в Україні».

Безпосередній компаративний аналіз змісту чинного ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» і радянського Положення «Про релігійні об'єднання в Україні» показує безсумнівний прогрес та інновацію визначених у ньому відносин між державою і релігійними організаціями.

В даному контексті необхідно підкреслити, що розроблення тексту даного закону не є виключною заслугою українського законотворця. Оскільки, як вже зазначалося вище, переважна більшість положень тексту чинного закону взято українськими законотворцями з тексту Закону СРСР «Про свободу совісті та релігійні організації».

Проаналізуємо нововведення, які фіксуються у ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» і які, одночасно, запозичені з тексту союзного закону з аналогічною назвою.

Перш за все ці нововведення зафіксовані у статтях 3 та 5 чинного Закону. В текстах даних статей зафіксовано основоположні принципи відносно: права на свободу совісті в Україні (ст. 3) та відносин між державою і релігійними організаціями в Україні.

Зокрема, кожному громадянину в Україні гарантується право на свободу совісті; дане право включає свободу мати, приймати і змінювати релігію або переконання за своїм вибором; свободу одноосібно чи разом з іншими сповідувати будь-яку релігію, або не сповідувати жодної; не допускається будь-яке примушування при визначенні громадянином свого ставлення до релігії, до сповідання або відмови від сповідання релігії; батьки мають право виховувати своїх дітей, згідно власних переконань; обмеження свободи сповідання релігії підлягає обмеженню в разі необхідності охорони громадської безпеки та порядку, життя, здоров'я, прав і свобод інших громадян та інше [5].

Основоположні принципи відносин держави та релігійних організацій в Україні полягають у наступному: релігійні організації відокремлені від держави; держава не втручається у здійснювану в межах закону діяльність релігійних організацій; релігійні організації не виконують державних функцій; держава захищає права і законні інтереси релігійних організацій; усі релігійні організації проголошуються рівними перед законом [5]. Норми зазначеної статті фіксують чіткі межі діяльності держави та релігійних організацій. Нововведенням у даному контексті є те, що держава визначає принцип не втручання у внутрішню діяльність релігійних організацій, що відбувалося в період радянської влади.

Стаття 6 закону проголошує відокремлення державної системи освіти від релігійних організацій, в ній наголошується на світському характері освіти в Україні. Зазначимо, що в процесі обговорення чинного Закону на парламентських засіданнях у 1991 р. лунали пропозиції щодо закріплення на законодавчому рівні викладання «світського курсу релігії» [6, с. 53] на факультативній основі [6, с. 54-55; 7, с. 56], або як альтернативи цьому надання державних шкільних приміщень для проведення занять недільних шкіл релігійним організаціям у вільний від навчання час [8, с. 49]. Наведені пропозиції не були підтримані більшістю народних депутатів. Однак уже в перші роки незалежності України питання щодо впровадження предметів духовно-морального спрямування в державні загальноосвітні заклади України набуває своєї актуальності.

Також норми чинного Закону, у порівнянні із нормами радянського законодавства, розширюють список видів релігійних організацій. Наприклад, у ст. 6 Положення «Про релігійні об'єднання в Українській РСР» визначено, що: «Релігійні об'єднання реєструються у вигляді релігійних громад або груп віруючих» [2]. У Статті 7 чинного Закону наводиться перелік видів релігійних організацій: «релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій» [5].

Подальшим нововведенням є право релігійних організацій набувати статусу юридичної особи, що безпосередньо зафіксовано у п.1 ст. 13 Закону. Зазначимо, що до 2012 р. вказана стаття мала наступну редакцію: «Релігійна організація визнається юридичною особою з моменту реєстрації її статуту (положення)» [5]. Чинна редакція, після внесення змін Законом № 5461-VI від 16 жовтня 2012 р., є наступною: «Релігійна організація визнається юридичною особою з дня її державної реєстрації» [5].

Безпосередньо статус юридичної особи в Україні мають не церкви чи релігійні організації в цілому, а окремі інституційні утворення тої чи іншої релігійної організації. Зазначимо, що при обговоренні законопроекту чинного Закону парламентарі виносили пропозиції щодо надання статусу юридичної особи релігійним організаціям як цілісній системі, а не їх окремим одиницям [7, с. 56, 64.]. Також відмітимо, що це питання періодично педалюється серед різних кіл громадськості в Україні. Однак зауважимо, що наразі не всі релігійні організації підтримують дану ініціативу.

Наступне нововведення дає право релігійним організаціям на існування в Україні без повідомлення державних органів про його утворення. Зазначимо, що в ст. 7 Положення «Про релігійні об'єднання Української РСР» фіксувалося, що: «Релігійна громада або група віруючих можуть приступити до своєї діяльності лише після прийняття рішення про їх реєстрацію в установленому порядку» [2].

Також нововведення чинного Закону набагато розширили права релігійних організацій та віруючих. Наприклад, релігійні організації отримали право щодо: заснування підприємств, які виробляють предмети культового призначення та випуску богослужбової літератури (п.3 ст. 22), підкреслено, що Закон закріплює це право виключно за релігійними організаціями; виготовлення, експорту, імпорту і розповсюдження предметів релігійного призначення (п. 2 ст.22); отримання, як у користування, так і у власність, на безоплатній основі, культові будівлі та майно, які знаходяться у державній власності (п. 2 ст. 17), причому на передачу культових будівель релігійні організації мають переважне право (п. 6 ст. 22); створення навчальних закладів та груп для надання релігійної освіти дітям та дорослим (п. 4 ст. 6); духовних навчальних закладів для підготовки священнослужителів (ст. 11); добродійних об'єднань (ст. 23); здійснення міжнародної діяльності, а саме: встановлення та підтримування міжнародних зв'язків, що включає підтримання контактів, виїзд за кордон для паломництва, направлення громадян за кордон для навчання в духовних навчальних закладах і приймати з цією метою іноземних громадян та інше (ст. 24); брати участь у громадському житті, а також використовувати нарівні з громадськими об'єднаннями засоби масової інформації [5].

Також нововведення стосуються прав і діяльності священнослужителів. Останні з прийняттям чинного Закону безперешкодно можуть здійснювати культово-обрядову діяльність, яка регламентується внутрішніми настановами релігійних організацій. Зауважимо, що згідно норм радянського законодавства: «служителі культу можуть приступити до своєї діяльності після їх реєстрації в порядку, встановленому Радою в справах релігій при Раді Міністрів УРСР» [2].

Зокрема священнослужителі та особи, які працюють у релігійних організаціях, зрівняні в правах щодо соціального забезпечення і страхування нарівні з працівниками державних установ і підприємств, а також на призначення і виплату пенсії на загальних підставах відповідно до чинного законодавства (ст. 28)

Згідно норм чинного Закону військовослужбовцям надається право брати участь у богослужіннях (ст. 21). Зокрема в даному контексті актуальним постає питання щодо впровадження військового священства в Збройні Сили України. Розкриттю даного питання присвячено останній пункт монографічного дослідження.

Також на слухачів духовних навчальних закладів поширюються пільги, якими користуються слухачі державних навчальних закладів в частині оподаткування, відстрочення проходження військової служби та включення часу навчання до трудового стажу (п.2 ст. 11).

Безпосередніми інноваційними положеннями, котрі присутні у чинній редакції ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації», які належать пензлю українських законотворців є наступні положення.

По-перше, це питання, яке стосується таємниці сповіді. Воно сформульовано у п. 5 ст. 3 Закону: «Ніхто не має права вимагати від священнослужителів відомостей, одержаних ними при сповіді віруючих» [5]. Проголосивши зазначене, держава засвідчила свою повагу до внутрішніх настанов церкви.

По-друге, це механізм нової реєстраційної процедури. Безпосереднім нововведенням реєстраційної процедури статутів (положень) релігійних громад є зменшення кількості осіб для їх створення. Згідно тексту чинного закону, їх має бути не менше десяти осіб, які досягли вісімнадцятирічного віку. Принципово новим є передбачення права релігійних організацій оскаржити в суді дії реєстраційного органу.

Якщо звернутися до Положення «Про релігійні об'єднання в Україні» (від 1976 р. із внесеними змінами від 1990 р.), то мінімальна кількість осіб для створення релігійної громади дорівнювала двадцяти [3].

Під час обговорення законопроекту у парламенті у 1991 р. вносилися пропозиції щодо збільшення кількості засновників до 20-30 осіб, але зменшення їх віку до шістнадцяти років [7, с. 67].

По-третє, це передбачення можливості припинення діяльності релігійної організації за рішенням суду у разі порушення останньою законодавства України (п.4 ст.16 чинного Закону). Наприклад, у радянський період існував інший механізм припинення діяльності релігійної організації, який носив формулювання щодо зняття з реєстрації релігійної організації. Виключне право на це мав державний орган, який здійснював реєстрацію. В статті 20 Положення «Про релігійні об'єднання в Українській РСР» зазначається, що: «Рішення про зняття з реєстрації релігійного об'єднання приймається органом, що його зареєстрував» [2]. По суті, цією компетенцією одноосібно наділявся орган виконавчої влади.

По-четверте, надання можливості релігійним організаціям одного конфесійного напрямку по чергово користуватися певною культовою спорудою (п. 3 ст. 17 Закону). Таке нововведення, на час прийняття Закону, було досить актуальним для України. Оскільки на кінець 80-х – початок 90-х рр. ХХ ст. на території УРСР легально відновили свою діяльність Українська Греко-Католицька Церква (у 1989 р.) та Українська автокефальна православна церква (у 1990 р.), які поповнили релігійну спільноту існуючих православних (Української православної церкви) та католицьких (Римо-Католицька Церква в Україні) церков в Україні. В зв'язку з чим у державі актуально-гостро постало питання щодо забезпечення вказаних вище, всіх без винятку, релігійних організацій культовими будівлями, оскільки спостерігалось збільшення інституційної мережі останніх і їх катастрофічної незабезпеченості культовими спорудами. Для вирішення даної проблеми як компромісний варіант, було прийнято рішення щодо по чергового користування релігійними організаціями культовими будівлями за їх попередньою згодою.

Події в міжконфесійному середовищі перших років незалежності України показали гострі протистояння на майновому ґрунті між представниками православних громад та між православними і греко-католиками. Також у даному контексті свою роль відіграв розкол у православному середовищі, який додав протистояння ще й між представниками УПЦ та УПЦ КП. Вищезазначене було поштовхом для внесення відповідних змін до п. 3 ст. 17 ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації». Дані зміни полягали в тому, що у разі неможливості досягнення спільної згоди між релігійними організаціями відносно по чергового користування культовою спорудою, компетентний орган «визначає порядок користування культовою будівлею і майном шляхом укладення з кожною громадою окремого договору» [5].

По-п'яте, це визначена п.7 статті 17 Закону заборона щодо використання земельних ділянок для здійснення підприємницької діяльності, які: «надаються релігійним організаціям у постійне користування для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності» [5].

По-шосте, це нововведення, яке стосується питання щодо надання права іноземцям здійснювати в Україні різного роду проповідницьку та релігійно-обрядову діяльність на запрошення релігійних організацій (п. 4 ст. 24). Зазначимо, що пропозиції щодо передбачення відповідного механізму урегулювання питання про проведення проповідницької діяльності

іноземними громадянами в Україні, також, лунали під час обговорення законопроекту у 1991 р. [7, с. 61.]. Однак дане доповнення було внесено тільки у 1993 р., згідно із Законом «Про внесення доповнень і змін до Закону Української РСР «Про свободу совісті та релігійні організації»» № 3795-12 від 23 грудня зазначеного року.

По-сьоме, це збереження державного органу України у справах релігій, що зафіксовано у ст. 30 Закону. Зазначимо, що у 2012 р. до Закону було внесено ряд змін, у зв'язку з чим загальна назва даного органу отримала назву – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії (ст. 30 із змінами і доповненнями, внесеними Законом № 5461-17 від 16 жовтня 2012 р.) [5].

Найголовнішим демократичним досягненням у цьому питанні було те, що даний державний орган позбавлявся контролюючих функцій по відношенню до внутрішньої діяльності релігійних організацій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Здійснивши вищезазначене дослідження, підсумуємо викладений матеріал. Чинний Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» першопочатково мав назву Закон УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23 квітня 1991 р. Даний закон було ухвалено в період між прийняттям суверенітету України та проголошенням незалежності, оскільки в зазначений період відносини між державою та релігійними організаціями виходять на новий рівень та потребують інноваційних змін. Дані зміни було внесено положеннями нового базового закону у сфері свободи совісті та віросповідання.

Аналіз законотворчої та законодавчої роботи над проектом закону свідчить, що розроблення тексту даного нормативно-правового акту не є виключним надбанням українського законотворця, оскільки при розробці його положень українськими законотворцями за основу були взяті положення із союзного закону з аналогічною назвою, який, в свою чергу, було прийнятого у жовтні 1991 р. в період так званої «горбачовської перебудови».

Компаративний аналіз нормативних положень чинного та союзного закону показує, що чинний український закон на 57% відтворює положення союзного закону та, відповідно, 43% його положень належать перу українських законотворців. Українські законотворці при підготовці тексту законопроекту застосували принцип меншого супротиву, на що вказує більший відсоток запозичених його положень, ніж розроблених власноруч.

Говорячи про інноваційні та демократичні принципи, які характеризують чинний ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації», з одного боку, необхідно мати на увазі інноваційні положення, які були запозичені із союзного закону (нововведення щодо: надання статусу юридичної особи релігійним організаціям; розширення переліку видів релігійних організацій; набуття права власності; повернення культових будівель; ведення міжнародної діяльності та інші). З іншого боку – це інноваційні принципи, які внесені виключно українськими законодавцями (нововведення щодо: реєстраційної процедури релігійних організацій; існування держоргану у справах релігій; почергового користування культовими будівлями та інші).

Перспективами у цьому напрямі дослідження може слугувати здійснення подальшого аналізу законодавчих ініціатив щодо удосконалення Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Література

1. Закон України про свободу совісті та релігійні організації // Свобода совісті та віросповідань у контексті міжнародних й українських правових актів та релігійних документів (витяги) [упор. М.Ю.Бабій]. – Київ, 2006. – С. 83-98.
2. Об утверждении Положения о религиозных объединениях в Украинской ССР ПВС УССР. Положение, Указ Президиума Верховного Совета от 01.11.1976 № 1476-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/UP761417.html
3. Положение о религиозных объединениях в Украинской ССР. Утверждено Указом Президиума Верховного Совета УССР от 1 ноября 1976 г. // Сборник документов и материалов о религии и церкви [сост. Г.Ф. Споревой, М.С. Боговесов]. – К.: РИО МВД УССР, 1983. – С. 75-89.
4. Про проголошення незалежності України. Верховна Рада України; Постанова, Акт від 24.08.1991 № 1427-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>

5. Про свободу совісті та релігійні організації. Верховна Рада УРСР; Закон від 23.04.1991 № 987-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
6. Третя сесія Верховної Ради Української РСР дванадцятого скликання. Бюлетень № 27. 21 березня 1991 р. – К.: ВР УРСР. – 65 с.
7. Третя сесія Верховної Ради Української РСР дванадцятого скликання. Бюлетень № 28. 22 березня 1991 р. – К.: ВР УРСР. – 92 с.
8. Третя сесія Верховної Ради Української РСР дванадцятого скликання. Бюлетень № 39. 23 квітня 1991 р. – К.: Видання Верховної Ради УРСР, – 1991. – 131 с.

Larisa Vladychenko

**Law of Ukraine "On freedom of conscience and religious organizations":
backgrounds of approval and principles of innovative**

This paper analyzes the current version of the Law of Ukraine "On Freedom of Conscience and Religious Organizations", which is the basic normative legal act that regulates the relationship between the state and religious organizations in Ukraine. Considered appropriate legislative work of the Parliament of Ukraine concerning its adoption. In article presents the comparative analysis of its key provisions with the provisions of the Soviet legislation in this sphere.

Keywords: freedom of conscience and religion, legislative and legislation work, state-religious relations, religious organizations.

Лариса Владиченко

**Закон Украины «О свободе совести и религиозные организации»:
принятие и инновационные принципы**

Осуществлен анализ действующей редакции Закона Украины «О свободе совести и религиозные организации», который является базовым нормативно-правовым актом, регулирующий отношения между государством и религиозными организациями в Украине. Рассмотрена соответствующая законодательная работа парламента Украины относительно принятия закона. Представлен компаративный анализ его основных положений с положениями советского законодательства данной сферы.

Ключевые слова: свобода совести и вероисповедания, законотворческая и законодательная работа, государственно-религиозные отношения, религиозные организации.

Надійшла до редакції 24.01.2014 р.